

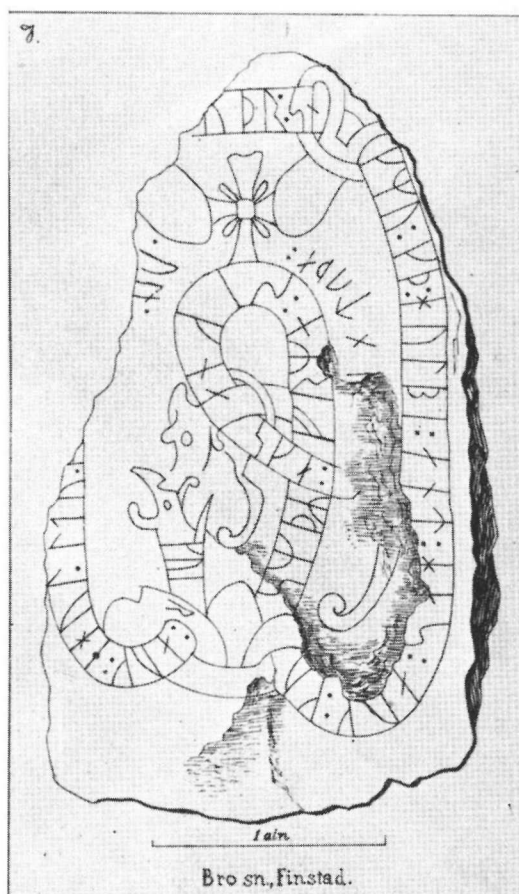

Fig. 12. U 620. Finnsta, Bro sn. Efter D 1: 7.

Dybeck: **kuir : auk : ehul · ltu · - . . . upr : sn kmu : kp : hulbi : ant : has : auk : kus mpa frma : siknaska : in tupa · uin ·** »Sista ordets medlersta runa eger upptill en ytterst svag rista och kan derföre vara l.»

Ristaren utelämnar i flera fall vokaler: 13—15 **ltu**, 17—20 **-upr**, 21—22 **sn**, 23—25 **kml** (?), 26—27 **kp**, 45—47 **mpa**. Dybeck förmodar, att 48—51 **frmn** (som Dybeck läser **frma**) är förkortad skrivning för *fru Maria*. I *UFT* 1873 översattes inskriftens senare del: »Gud hjelpe hans ande och Guds moder, fru M(aria?), signerskan(?). Men (nl. han vardt)(?) död å Vin(?).»

Om namnet *Igull* se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 106.

621. Härnevi, Bro sn.

Pl. 8.

Litteratur: B 268, L 316, D 1: 4. J. Bureus, Fa 6 s. 93 n:r 6 (Aschaneus), Fa 5 n:r 32, Fa 1 s. 10; Ransakningarna 1667—84; J. Hadorph, Resejournal 1684 (i Peringskiölds Monumenta 3); J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 203; O. Celsius, Svenska runstenar (Fm 60) 1, s. 467; R. Dybeck, Brev ¹⁰/₇ 1860 (ATA, B. E. Hildebrands brevsamling); UFT h. 3 (1873), s. 22; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 74; Handlingar i ATA 1913, 1930.

Äldre avbildningar: P. Helgonius och J. Hadorph (i Peringskiölds Monumenta och B 268); Dybeck a. a.

Fragment av en runsten, står nu i kanten av en skogklädd kulle 3 m. S om landsvägen Stockholm—Enköping, 200 m. Ö om vägskalet vid Håtunavägen 250 m SÖ om Skälsta, 60 m.

Fig. 13. U 621. Härnevi, Bro sn. Efter B 268.

ÖNÖ om Skälsta bro, som ligger 20 m. S om nya Enköpingsvägen. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Fänö». I beskrivningen (1863) säges, att »vid landsvägen SO om Skälsta» finnas »tvenne bitar af runstenar» (U 621 och U 622).

Inskriften var känd för Joh. Bureus, genom en läsning av Aschaneus. Platsen säges vara »Wid Skällestadh Bro i Bro sockn» (Fa 6), »Wid Skällestad Bro» (Fa 5). — Enligt *Ransakningarna* funnos »På Herrenwy ägorne östan för Skielstadh broon 2 Runesteenar, Och straxt der hoos några Jettegreffter Wästan för bron». J. Hadorph antecknar under sin resa 1684: »På Härnwij ägor wid stora uägen står och 2 Runestenaar.» J. Peringskiöld, *Monumenta*: »Härne-wij ägor» (B 268: »Herrevi», L 316: »Hernevi ägor»). — Dybeck: »Detta stycke af en större runsten, som finnes hel aftagen i *Bautil*, ligger på östra sidan om Skälsta bro, invid landsvägen. Man känner hvarken när stenen blifvit störtad och sprängd eller hvar det nu felande finnes.» I ett brev till B. E. Hildebrand 1860 meddelar Dybeck: »I Härnevi uti Bro socken är en Runsten lagd till spishäll och sedermera täckt med tegel och murbruk (kanske halfvan af den märklige Liljegr. 315). Han bör väl uttagas? Den bautilska eller Liljegrenska halfvan finnes.» Om uppgiften är riktig, torde det snarast vara U 621 (L 316) som den gäller.

Blå, finkornig granit. Stenens höjd har (enligt B 268) varit omkr. 2 m., bredd omkr. 1,6 m. Det bevarade fragmentets mått äro: höjd 0,96 m., bredd 0,87 m. Ytan är slät. Ristningen är utförd med breda och mycket djupa linjer; den är överallt fullt tydlig. Av fragmentet att döma har det varit en synnerligen omsorgsfullt och skickligt huggen ristning.

Inskrift (med det inom [] supplerat efter B 268):

· **abiun** + **auk** + **sibiun** [**auk** · **kunhiltr** · **litu** **risa** · **pina** · **stin** · **aftr** · **fapur** · **sin** · **auk** · **en** · **aftr** **bunta**
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65
sin usur]
 70

Abiorn ok Sigbiorn ok Gunnhildr letu reisa þenna stein æftir faður sinn ok hon(?) æftir bonda sinn Assur.

»Åbjörn och Sigbjörn och Gunnhild läto resa denna sten efter sin fader och hon efter sin man Assur.»

Till läsningen: Vid inskriftens början, före 1 **a**, står ett djupt snett streck, sannolikt hugget. I runorna fr. o. m. 3 **i** t. o. m. 8 **k** ha ej alla stavar förts fram till ramlinjerna. Detsamma gäller om 10, 12 **i**, bst i 13 **u** och 14 **n**. Samma egenhet har, av teckningen i *Bautil* att döma, förekommit även i det följande, och det har sålunda varit karakteristiskt för ristarens teknik.

Aschaneus (F a 6): **abiun** · **auk** · **sibiun** · **auk** · **kunhiltr** · **litu** · **s** · **pino** · **iftir** · **fapur** **sin auk an iftir bonta sinu sun**. — Hadorph och Helgonius (B 268): Som sk tecknas en punkt, vilket säkerligen är felaktigt. Efter 5 **n** och 8 **k** står i varje fall tydligt +. **f**-runan har formeln ꝥ (43, 46, 65 **f**). 57 **e** är tydligt angivet som stungen runa. Aschaneus har emellertid **a**. — Dybeck: ... **abiun** × **auk** × **sibiun** ...

Enligt Brate är ristningen, ehuru osignerad, utförd av Visäte. Det finns åtskilligt, såväl i ornamentik som i runornas former, som talar för att detta är riktigt. Visäte har, såsom ovan nämnts, varit verksam inom häradet (U 613 och U 614). Att märka är särskilt den för Visäte karakteristiska ordföljden: **aftr** · **fapur** · **sin** · **auk** · **en** · **aftr bunta sin usur**. Namnet på den döde, över vilken stenen är rest, kommer alltså sist i inskriften. Denna har blivit otympligt formulerad, därigenom att hustruns namn har satts i början av inskriften efter sönerns. Det riktiga skulle ha varit: »Åbjörn och Sigbjörn läto resa denna sten efter sin fader Assur och Gunnhild efter sin man.» 57—58 **en** återger tydligen pronomenet 'hon'; möjligen är *Bautils en* felläsning för **on** eller **hn**.

Om namnet *Abiorn* se Sm 2, om *Gunnhildr* U 288. Andra exempel på utelämnandet av **r** framför **n**, särskilt i namn på *-biorn* se S. Bugge i *ATS* 10: 1, s. 36. — Om *Assurr* se U 167, 276. U-omljudd form anges genom beteckningen även U 276 **ontsuar**, U 328 **onsur**, U 349 **usur** -, U 676 **osur**, L 207 Fålebro, Danmarks sn (gen.) **osurar**, Sö 25 **usurr**, Sö 265 **osur**.

622. Härnevi, Bro sn.

Pl. 8.

Litteratur: B 264, L 315, D 1: 5. Ransakningarna 1667—84; J. Hadorph, *Resejournal* 1684 (i Peringskiölds Monumenta 3); J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 202; UFT h. 3 (1873), s. 21; Handlingar i ATA 1913, 1930.

Äldre avbildningar: P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 264); Dybeck a. a.

Runstenen står numera rest på prästgårdens gårdsplan, 11 m. S om prästgården mitt för huvudingången. Ristningsytan vetter åt N.

De äldsta uppgifterna om runstenen finnas i *Ransakningarna* och i Hadorphs anteckningar från resan 1684 (se ovan U 621). J. Peringskiöld, *Monumenta*: »Hernevi ägor wid Landzwägen» (B 264: »Herrevi ägor», L 315: »Hernevi ägor, vid landsvägen).» Dybeck fann stenen liggande vid Skälsta bro nära U 621. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Fånö». På begäran av kyrkoherde G. Elg och godsägare Johan Sparre flyttades stenen, som »legat kullvräkt och